

Statsråd Siv Jensen
Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

6. mars 2015

Vår ref. 437411/v1

Deres ref.

Innspill til statsbudsjettet for 2016

NITO, Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon, er landets største organisasjon for ingeniører og teknologer med over 77 000 medlemmer. Våre medlemmer arbeider hver dag med å omsette kunnskap i verdiskaping. Vi er representert i alle sektorer i samfunnet. NITOs utgangspunkt for arbeidet med statsbudsjettet for 2016 er:

- Norsk arbeidsliv trenger flere og dyktigere ingeniører og teknologer for å sikre en fortsatt høy verdiskaping i fremtiden. For å sikre dette, må finansieringen av ingeniør- og teknologiutdanningene styrkes i dag.

Makroøkonomisk utgangspunkt

Etter flere år med sterk vekst i investeringsnivået på norsk kontinentalsokkel kom det et skift i løpet av fjoråret. Allerede på ettervinteren og våren opplevde flere selskaper i leverandørindustrien fallende etterspørsel etter sine varer og tjenester fra petroleumssektoren. Denne utviklingen ble kraftig forsterket gjennom det store fallet i oljeprisen vi så gjennom siste halvår i fjor. Svikten i etterspørsel har blant annet ført til et sterkt fall i aktiviteten i sektoren, med påfølgende nedbemanningsprosesser av blant annet våre medlemsgrupper.

NITO er bekymret for at kompetansen på nybygg skal forvitne i Norge, og hva det vil kunne bety for vår helhetlige offshorekompetanse. Det er bekymringsfullt av flere grunner; for det første vil det svekke kompetansen til norsk leverandørindustri og mulighetene for innovasjon og teknologiutvikling, for det andre vil det svekke mulighetene til å kunne levere nybygg senere, for det tredje vil en slik utvikling etter hvert også svekke modifikasjons- og vedlikeholdskompetansen. Verdien av olje- og gassvirksomhet er i våre øyne vel så mye kompetansen til å få oljen og gassen opp av bakken, som de kroner og øre den representerer.

Den fallende oljeprisen, lavere lønnsvekst og lavere rentenivå har på den annen side bidratt til svekket kronekurs og bedret konkurransevne for mange virksomheter i tradisjonell industri. Samtidig er veksten fortsatt lav hos våre viktigste handelspartnere, noe som har bidratt til at den norske veksten ikke har holdt seg oppe på det nivået vi har sett de siste årene.

Regjeringen har gjennom høsten og vinteren varslet et sterkt behov for omstilling i norsk økonomi etter skiftet vi har sett i petroleumssektoren. NITO mener behovet for omstilling er til stede, men vil samtidig minne om at inntekter fra og investeringer i petroleumsutvinning vil være en svært viktig del av norsk verdiskaping i mange år fremover.

I en omstilling av økonomien er det viktig at alle berørte parter bidrar. Etter NITOs syn vil en omstilling som ensidig baseres på kutt i lønninger, mer usikre ansettelsesformer og svekkelse av det sosiale sikkerhetsnettet, mislykkes.

For å skape en vellykket omstilling av økonomien er det viktig at arbeidstakere, arbeidsgivere og staten bidra til å skape en ny bærekraftig vekst i norsk økonomi. NITO har i denne sammenheng savnet klarere signaler om hvilke tiltak som vil være aktuelle for regjeringen å bidra med i en omstilling av norsk økonomi bort fra dagens oljedrevne økonomi.

Etter NITOs mening vil de viktigste bidragene, gjennom statsbudsjettet for 2016, for å sikre full sysselsetting, fortsatt vekst og stabilitet være:

- stabile rammebetingelser for næringslivet
- kronekurs og renter holdes på et nivå som bidrar til å styrke konkurranseevnen overfor utlandet
- bedre insentiver for forskning, innovasjon og utvikling
- et velfungerende trepartssamarbeid med arbeidslivets parter

Behovet for ingeniører

Selv om ingeniørtunge næringer innen petroleums- og leverandørindustrien har stått overfor utfordringer blant annet grunnet fallende oljepriser det siste året, vil Norge ha et behov for ingeniører og teknologer fremover. Hvis man skal lykkes med å omstille den norske økonomien bort fra sin oljeavhengighet vil det være et stort behov for ingeniører. På samme måte som hvis petroleumsrelatert næringsliv skal få et nytt oppsving.

NITO setter stor pris på det arbeidet regjeringen har gjort for både å øke interessen og heve kvaliteten for realfagene i utdanningene. Etter vår mening er det spesielt viktig at satsingen fortsetter i den turbulente perioden økonomien nå er inne i, for å kunne skape ny og bærekraftig vekst fremover.

Innspill på Finansdepartementet fagområde

Skattefunn

SkatteFUNN er utvidet de siste årene noe som har resultert i at antall søknader har gått kraftig opp. Timesatsen for utført FoU er oppjustert til 600 kroner. Kostnader for egenutført FoU har en ramme på 15 mill. kr. mens ramme for innkjøpt FoU har en ramme på 33 mill. kr. Økningen i antall søknader viser at det har vært satsset for lite på SkatteFUNN tidligere. NITO mener timesatsen er for lav ut fra dagens kostnadsnivå, og bør økes til 1000 kr. Det bør også vurderes å øke totalrammen ytterligere gitt at evaluering av virkemiddelet bekrefter at det virker etter hensikten. SkatteFUNN bør endres gjennom en oppjustering av timesatsene på FoU fra kr 600 til kr 1000.

Skatteetaten

Skatteetaten har blitt tilført mange oppgaver blant annet Statens Innkrevingsentral, innkrevingsdelen av Toll- og avgiftsdirektoratet. Videre skal den kommunale skatteinnkrevingen bli overført til etaten og man overtar dokumentavgiftsforvaltningen fra Kartverket. Alle disse nye oppgavene innebærer at etaten må utvikle løsninger spesielt innen IT-området.

Skatteetaten må fortsette å drifte og forvalte eksisterende løsninger samtidig som de er med på å utvikle og produksjonssette stadig nye systemer. IT-systemene innenfor offentlig sektor blir stadig mer vevd sammen med flere gjensidige avhengigheter. Dette blir satt i verk som en prøveordning fra årsskiftet og løses i første omgang med beredskapsordninger - som har sin pris både for arbeidsgiver i form av høyere lønnsutgifter og for våre medlemmer i form av økt arbeidsbelastning. Det er viktig at statens skatteinngang sikres gjennom gode og driftssikre systemer som kan kommunisere med andre deler av det offentlige. Det er her viktig at Skatteetaten blir tilført tilstrekkelig med midler både til utviklings- og driftsoppgaver for å skape et så robust system som mulig.

Innspill på Kunnskapsdepartementets fagområde

Det er viktig at institusjonene med ingeniør- og teknologiutdanning kan tilby en kvalitativt god utdanning. Dette innebærer at institusjonene må ha en forutsigbar og fremtidsrettet finansiering, som dekker de reelle behovene institusjonene har.

NITO støtter hovedprinsippene i forslaget til nytt finansieringssystem for universiteter og høyskoler, som ble lagt fram 7. januar 2015. For bachelor i ingeniørfag innebærer dette forslaget en heving av kostnadskategorien til et nivå som i større grad gjenspeiler utdanningenes reelle behov.

Dersom departementet etter behandlingen av forslaget til finansieringssystem velger å opprettholde dagens kategoriinndeling, vil NITO opprettholde kravet om at finansieringen av den treårige ingeniørutdanningen skal heves til et nivå tilsvarende dagens kategori D, med et langsiktig mål om en finansiering tilsvarende dagens kategori C.

Bevilgning til utstyr

Ingeniørutdanningene har utstyr som er i dårlig stand, og en av fem sier at det mangler utstyr som er nødvendig for undervisningen. NITO ønsker derfor friske midler øremerket oppdatering av utstyr innen ingeniør-, teknologi-, og realfag, slik at institusjonene kan legge konkrete planer for utskiftning og oppdatering av utstyrsparken.

I statsbudsjettet for 2015 ble det bevilget en årlig pott på 30 millioner kroner til utstyr i ingeniør og sykepleierutdanningene. Dette er to vidt forskjellige utdanninger med liten grad av overlappende utstyrsbehov. Dersom midlene ikke øremerkes spesifikt til ingeniør- og teknologiutdanningene er det ingen garanti for at midlene faktisk brukes til å forbedre utstyrssituasjonen i disse utdanningene. Vi ser allerede indikasjoner på at bevilgningen for 2015 ved enkelte institusjoner vil brukes utelukkende på sykepleierutdanningen.

Innspill på Samferdselsdepartementets fagområde

NITO ønsker følgende prioriteringer på samferdselsbudsjettet for 2016:

- Vedlikehold og fornyelse av jernbanen må styrkes for å forhindre en ytterligere forverring av infrastrukturen. Dette er spesielt viktig for godstransporten.
- Nødvendige midler må bevilges for å redusere vedlikeholdsetterslepet på riks- og fylkesvegnettet. Det omfatter både kapittel 1320, post 23 og overføringer til fylkeskommunene via Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
- Flere veger må prioriteres med midtrekkverk som en del av trafiksikkerhetsarbeidet.
- Tilgang til kompetanse for å gjennomføre Nasjonal transportplan bør kartlegges for å identifisere behov for eventuelle rekrutteringstiltak.

Innspill på Helse- og omsorgsdepartementets fagområde

Laborarietakster på offentlige laboratorier, privat laboratorier og røntgeninstitutt.

De medisinske laboratoriene i Norge har en viktig rolle i behandling av pasienter. Laboratorietjenester trengs ved diagnostisk behandling og kontroll av behandling. Laboratoriernes inntekter kommer fra refusjonstakstene de får per utført prøve kombinert med rammefinansiering og stykkpris.

Etterspørselen etter laboratorieprøver har hatt en jevn økning de siste årene. Det skyldes blant annet en rivende utvikling innen teknologi, nye diagnostiske metoder, nye behandlingsmåter, behov for raskere behandling og utskrivning, og til dels pasientenes ønske om å få testet seg. Det forventes en ytterligere økning de neste årene, bl.a. på grunn av kreftløftet med etablering av pakkeforløp, etableringen av diagnostiske sentre og kravet om legemiddelgjennomgang to ganger per år for alle pasienter i sykehjem. Det vil på flere områder innføres behandlingsveiledere med spesifikke anbefalinger til laboratorieanalyser.

Det er derfor viktig å sikre finansieringen av laboratoriene ved at:

- Takstene prisjusteres
- Eksisterende takster oppdateres
- Nye takster må innføres

Opprette klinisk rettet videreutdanning for bioingeniører på masternivå

Ventetiden på diagnostisering og behandling av kreft er for lang og koster liv. Patologen er en nøkkelperson for å stille riktig kreftdiagnose og anbefale behandling. Det er mangel på patologer i hele Europa og utdanningen tar lang tid (minst fem år). Det er derfor behov for å opprette videreutdanning for bioingeniører på masternivå innenfor patologi og mikrobiologi, to områder der det er mangel på legespesialister og der bioingeniører med videreutdanning kan avlaste legene.

Velferdsteknologi

Ved å ta i bruk velferdsteknologi vil omsorgstjenestene i større grad tilby sosial deltakelse, hjelp til selvhjelp, selvstendighet, aktiv omsorg og hverdagsrehabilitering. Det kan dermed frigjøres tid og ressurser i sektoren. Skal vi oppnå dette må det skje gjennom en koordinert satsing. NITO mener det må være en nasjonal koordinering av fylkesmennenes håndtering av det nye kommunale kompetanse- og innovasjonstilskudd som sikrer forskning, utvikling og innovasjon innen velferdsteknologi. NITO ber om at det i 2016 legges opp til en slik koordinering følges opp med ressurser og finansiering.

Innspill på Arbeids- og sosialdepartementets fagområde

NITO mener at det i statsbudsjettet for 2016 bør tas høyde for en ytterligere styrking av Arbeidstilsynet i form av økte bevilgninger til en styrket satsing mot arbeidsmiljøkriminalitet og utvikling av IKT-verktøy.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørli
Generalsekretær

4 vedlegg